

วิสัยทัศน์ของผู้บริหารสถานศึกษา ในการพัฒนาทักษะการอ่านออก เขียนได้ ของนักเรียนระดับประถมศึกษา ในศตวรรษที่ 21

รอซีดี๊ะ นุ้ยโส๊ะ

ครูชำนาญการพิเศษ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปัตตานี เขต 3

Email : superdah@hotmail.com

เป้าหมายของการจัดการศึกษาในศตวรรษที่ 21

ปัจจุบัน การจัดการศึกษาของชาติเข้าสู่การปฏิรูปการศึกษารอบที่ 2 (พ.ศ. 2553-2563) มีเป้าหมายสูงสุด คือ การให้คนไทยได้เรียนรู้ตลอดชีวิต ได้รับการศึกษาที่มีคุณภาพ ก้าวเข้าสู่ประชาคมอาเซียน ก้าวสู่ศตวรรษที่ 21 และการเป็นพลเมืองโลกที่สมบูรณ์ แต่การปฏิรูปดังกล่าวนี้ การจัดการศึกษาของไทยยังคงมีวิกฤติการศึกษา ในหลายประเด็น ทั้งสภาพแวดล้อมภายในและภายนอกประเทศ มีแนวโน้มจะมีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว รุนแรง และฉับพลันในหลากหลายมิติ ทำให้รัฐบาลปัจจุบันกำหนดยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี (พ.ศ.2563-2582) ขึ้น เพื่อให้มีกรอบแนวทางที่สำคัญในการพัฒนาประเทศ โดยต้องประสานความร่วมมือจากทุกฝ่าย ประกอบไปด้วย ด้านความมั่นคง การสร้างความสามารถในการแข่งขัน การพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพคน การสร้างโอกาสความเสมอภาค และการเท่าเทียมกันในสังคม การสร้างการเติบโตบนคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม การปรับสมดุลและพัฒนาระบบการบริหารจัดการภาครัฐ จึงกำหนดเป็นนโยบายหลัก Model Thailand 4.0

ผู้บริหารสถานศึกษากับการพัฒนาการศึกษา

จากการเปลี่ยนแปลงแนวนโยบายในการพัฒนาประเทศเพื่อให้สอดคล้องกับสถานการณ์ยุคปัจจุบัน ทำให้ส่งผลกระทบต่อทุกวงวิชาชีพ โดยเฉพาะสถาบันการศึกษา ซึ่งมีหน้าที่เป็นแหล่ง ให้ความรู้ และผลิตบุคลากรให้ตรงกับความต้องการของสังคมทั้งระดับโลก ระดับประเทศ ระดับภูมิภาค ระดับท้องถิ่น และระดับชุมชนในฐานะที่เป็นครูผู้สอน และจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องมีการดำเนินการพัฒนาการจัดการศึกษาที่มีประสิทธิภาพ (รอซีดี๊ะ นุ้ยโส๊ะ และวุฒิชัย เนียมเทศ, 2563) บุคคลที่มีความสำคัญอย่างยิ่งที่จะทำให้เกิดการพัฒนาการจัดการศึกษาได้ก็คือ ผู้บริหารสถานศึกษา เพราะต้องเป็นผู้นำและผู้ประสานความร่วมมือจากทุกฝ่ายที่มีความสามารถทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในเรื่องการเรียนการสอนและการเรียนรู้ รวมทั้งประสานสัมพันธ์ระดมและจัดสรรทรัพยากรได้อย่างมีประสิทธิภาพในการบริหารการศึกษา นอกจากผู้บริหารสถานศึกษาจะปฏิบัติหน้าที่ตามภารกิจของสถานศึกษาแล้ว ยังเป็นจุดเชื่อมของนโยบายกับการปฏิบัติที่ใกล้ชิดกับผู้เรียนมากที่สุด จึงจะต้องเป็นผู้มีสมรรถนะตามหลักเกณฑ์มีความรู้ความสามารถในการบริหารจัดการ มีวิสัยทัศน์เพื่อการบรรลุเป้าหมายของสถานศึกษาภายใต้รูปแบบการเปลี่ยนแปลงทางการศึกษาในยุคของการบริหารจัดการศึกษาไทยในปัจจุบัน ซึ่งผู้บริหารสถานศึกษาจะมีวิสัยทัศน์อย่างไร กกับการพัฒนาทักษะการอ่านออก เขียนได้ของนักเรียนระดับประถมศึกษาในศตวรรษที่ 21

บทบาทของผู้บริหารที่มีต่อการพัฒนาการศึกษา

วิสัยทัศน์ของผู้บริหารสถานศึกษายุคไร้พรมแดนแม้ว่าจะมีการเคลื่อนไหวระดับชาติเกี่ยวกับการบริหารจัดการศึกษาแห่งศตวรรษที่ 21 จะมีมาแล้วตั้งแต่เดือน ธันวาคม พ.ศ. 2553 ด้วยการจัดประชุมผู้บริหารสถานศึกษาระดับมัธยมโดยสำนักงานคณะกรรมการ การศึกษาขั้นพื้นฐาน รวมทั้งมีการประชุมทางวิชาการ

บทความข้อเขียนเกี่ยวกับทักษะแห่งศตวรรษที่ 21 (ชัยยนต์ เพาพาน, 2559) เนื่องจากการขาดแคลนแรงงาน ทักษะขั้นสูงซึ่งกำลังกลายเป็นแนวโน้มสำคัญของโลก แต่การเคลื่อนไหวในเรื่องดังกล่าวขาดความต่อเนื่องจริงจัง ของทุกฝ่าย การไม่มีเจ้าภาพองค์กรที่เป็นหลักในการประสานงานและดำเนินการในเรื่องนี้อย่างจริงจัง ถือเป็น ความท้าทายอย่างยิ่งสำหรับผู้บริหารสถานศึกษาในยุคไร้พรมแดน การอยู่นิ่งเฉย การทำแบบเดิมๆ ตามที่เคย ชิน การรอรับนโยบายจากเบื้องบนแต่ฝ่ายเดียว ขณะที่การเมืองการปกครองไม่มีเสถียรภาพล้วนสร้างความ เสียหายต่อการพัฒนาทุนมนุษย์ของประเทศ ส่งผลให้ประเทศชาติขาดศักยภาพในการแข่งขันและเสีย ผลประโยชน์ เมื่อเปิดพรมแดนอย่างเป็นทางการในปี พ.ศ. 2558 ผู้บริหารสถานศึกษาทุกระดับในฐานะผู้มี อำนาจขององค์กรจะต้องตัดสินใจ ดำเนินการให้แผนยุทธศาสตร์และภารกิจของสถานศึกษาที่ตนรับผิดชอบ มีการสร้างคุณภาพสำหรับอนาคตบนพื้นฐานของทักษะแห่งศตวรรษที่ 21 และติดตามกำกับดูแลให้มีการดำเนิน งานอย่างจริงจัง

ดังนั้น บทบาทและคุณลักษณะผู้บริหารสถานศึกษาในยุคใหม่ที่เรียกว่า ยุคศตวรรษใหม่ หรือยุค ไร้พรมแดนอาจจะเป็นโจทย์ที่สำคัญสำหรับผู้บริหารการศึกษาจะต้องปรับพฤติกรรมให้สอดคล้องกับวิสัยทัศน์ ที่สังคมต้องการไปตามยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปีเพื่อการบรรลุเป้าประสงค์ทางการศึกษาของคนในชาติและสามารถ ยกระดับศักยภาพของผู้เรียนให้เกิดทักษะการแข่งขันที่ซับซ้อนมากยิ่งขึ้นอันเป็นแรงขับที่ท้าทายอย่างมากต่อ โลกอนาคตที่มีการเปลี่ยนแปลงที่มีการเปลี่ยนแปลงที่รวดเร็วทั้งด้านเทคโนโลยีการสื่อสาร และการคิดค้นพัฒนา องค์กรความรู้ใหม่ๆ กล่าวได้ว่า การอ่านและการรู้หนังสือ (Reading & Literacy) เป็นทักษะที่จำเป็นยิ่งสำหรับ การเรียนรู้และการดำรงชีวิต

ความสำคัญของการอ่านออก เขียนได้

การอ่านและรู้หนังสือทำให้เกิดความรู้ความสามารถ และส่งเสริมทักษะการคิดวิเคราะห์ แยกแยะ ประยุกต์ใช้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์ต่อชีวิต ซึ่งหากเกิดความบกพร่องหรือขาดความสามารถในการอ่าน การเขียน จะทำให้เกิดความยากลำบากในการสื่อสาร และการเรียนรู้ จนเกิดเป็นปัญหาในการดำรงชีวิตต่อไปได้ (ณัฐพร ไชยเดช, 2557) ภายใต้กระบวนการบริหารสถานศึกษาในความเป็นจริงที่พบคือ นักเรียนบางส่วน ประสบผลการเรียนรู้ที่ลดหลั่นและล้มเหลวจากการเรียนรู้ที่สถานศึกษาจัดให้เกิดเป็นปัญหาเรื่องการอ่านไม่ออก เขียนไม่ได้ของนักเรียนโดยเฉพาะสถานศึกษาขนาดเล็ก กำลังเป็นปัญหาระดับชาติ ที่ส่งผลให้นักเรียนไม่ สามารถเรียนรู้ในสาระการเรียนรู้อื่นๆ ได้จึงควรได้รับการแก้ไขอย่างเร่งด่วน กระทรวงศึกษาธิการเล็งเห็นถึง ความสำคัญในการพัฒนาการอ่าน การเขียน กล่าวว่าเป็นพื้นฐานสำคัญของการพัฒนาการเรียนรู้ไปสู่การเรียนรู้ ในระดับที่สูงขึ้นของผู้เรียน จึงกำหนดนโยบายพัฒนาการศึกษาที่มุ่งเน้นคุณภาพการอ่าน รู้เรื่อง และการ สื่อสารได้ โดยมีมาตรการให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องริบเร่งดำเนินการให้ผู้เรียนในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานให้ สามารถอ่านออก เขียนได้ และนำไปสู่การเรียนรู้ในระดับต่างๆ อย่างมีประสิทธิภาพ สถาบันภาษาไทย (สุปรีดา อุดุลยานนท์, 2562) ผู้จัดการกองทุนสนับสนุนการเสริมสร้างสุขภาพ (สสส) กล่าวว่า การอ่านออกเขียน ได้เป็นทักษะพื้นฐานอย่างหนึ่งที่สำคัญ แต่จากสถานการณ์การอ่านออกของเยาวชนไทย ในปัจจุบันยังคงน่ามี ความน่าเป็นห่วง ผลจากการประเมิน PISA ปี 2015 พบว่า นักเรียนไทยอายุ 15 ปีร้อยละ 83 สอบตกวิชาการ อ่าน ซึ่งจุดอ่อนด้านนี้มีความสัมพันธ์กับการเรียนอ่อนในวิชาคณิตศาสตร์ และวิทยาศาสตร์ ของการประเมิน PISA อีกด้วย และสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1, 2 และ 3 (2561) มีนโยบาย ดำเนินงานของเขตพื้นที่การศึกษา ด้านวิสัยทัศน์ทางการบริหารจัดการศึกษาซึ่งเป็นหนึ่งในด้านการบริหาร จัดการ และพัฒนาคุณภาพผู้เรียน มีจุดเน้นด้านการบริหารจัดการสถานศึกษาว่าด้วยข้อที่ 1 การอ่านออก เขียน ได้และมีโครงการรองรับได้แก่ โครงการพัฒนากระบวนการเรียนการสอนภาษาไทยชั้น ป. 1 ในการจัดการอบรม

ครูผู้สอนระดับชั้น ป. 1 ให้มีความรู้ความสามารถในการจัดการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับสภาพปัญหาของนักเรียนเป็นรายบุคคล และครูภาษาไทยต้องมีเทคนิคการสอนที่ช่วยในการส่งเสริมและพัฒนาการอ่านออก เขียนได้ของนักเรียนในสถานศึกษานั้นๆ อย่างไรก็ตามการเปลี่ยนแปลงทำให้ทุกองค์กรมีความจำเป็นที่ต้องมีผู้นำที่ดี มีคุณลักษณะเหมาะสม มีวิสัยทัศน์ และมีศักยภาพในการนำพาองค์กรไปสู่เป้าหมายความสำเร็จ จึงมีหน้าที่สร้างโอกาสและส่งเสริมคุณภาพการคิดของผู้เรียนทุกคน สร้างโอกาสแห่งการเรียนรู้โดยเฉพาะอย่างยิ่ง การสร้างความสามารถของครูและบุคลากรให้เกิดเป็นผู้นำที่มีวิสัยทัศน์สามารถคาดการณ์ล่วงหน้าและนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงที่จะเกิดขึ้นได้อย่างมีผลงานที่สร้างสรรค์ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2560)

วิสัยทัศน์ของผู้บริหารในการพัฒนาทักษะการอ่านออก เขียนได้ของนักเรียนระดับประถมศึกษา

จากเหตุผลข้างต้น หลักสำคัญของการพัฒนาการศึกษา คือ การพัฒนาความสามารถด้านการอ่านออก เขียนได้ของผู้เรียนให้มีคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาและสอดคล้องกับความต้องการของสังคม เพื่อเป็นกำลังสำคัญในการพัฒนาประเทศต่อไปในอนาคต สอดคล้องกับแผนการศึกษาแห่งชาติฉบับปรับปรุง (พ.ศ. 2552-2559) การปฏิรูปการศึกษาตามบทบัญญัติของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม มีความมุ่งหมายที่จะจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ เป็นคนดี มีความสามารถและอยู่ร่วมกับคนอื่นในสังคมได้อย่างมีความสุข การดำเนินงานตามแนวทางการปฏิรูปการศึกษาให้บรรลุเป้าหมายอย่างมีพลังและมีประสิทธิภาพ จำเป็นต้องยึดเงื่อนไขและหลักการสำคัญในการปฏิรูปการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ คือ (1) ให้โรงเรียนเป็นศูนย์กลางในการตัดสินใจ (School-Based Decision Making) หมายถึง แนวคิดที่มุ่งให้โรงเรียนเป็นอิสระในการตัดสินใจด้วยตนเอง โดยยึดประโยชน์ที่จะเกิดกับผู้เรียนเป็นสำคัญ (2) การให้ความร่วมมือ (Collaboration) หมายถึง การกำหนดให้บุคคลหลายฝ่ายที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาหรือผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในการจัดการศึกษา เข้ามามีส่วนร่วมเป็นคณะกรรมการร่วม แสดงความคิดเห็น หรือร่วมกำกับดูแล เป็นต้น (3) การใช้การกระจายอำนาจ (Decentralization) หมายถึง การบริหารจัดการ ได้แก่ การบริหารจัดการศึกษา ด้านวิชาการ งบประมาณ การบริหารบุคคล และการบริหารทั่วไป โดยให้สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษาเป็นผู้รับผิดชอบ (4) ความรับผิดชอบต่อตรวจสอบได้ (Accountability) หมายถึง การกำหนดหน้าที่ความรับผิดชอบ และภารกิจของผู้รับผิดชอบ หลักความรับผิดชอบต่อใคร่ที่ว่าใครได้รับมอบหมายหน้าที่ใดต้องรับผิดชอบต่องานนั้นให้เกิดผลดีที่สุด และต้องสามารถตรวจสอบความสำเร็จได้เพื่อเป็นหลักประกันคุณภาพการศึกษาให้เกิดขึ้น (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2561)

การดำเนินงานตามแนวทางการปฏิรูปการศึกษาให้บรรลุเป้าหมายอย่างมีพลังและมีประสิทธิภาพ ตามเงื่อนไขและหลักการสำคัญในการปฏิรูปการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการดังกล่าว จำเป็นที่ผู้บริหารสถานศึกษาต้องเป็นผู้มีวิสัยทัศน์ในการมองภาพอนาคตให้ชัดเจน กว้างไกลสู่ความสำเร็จ สร้างสรรค์สิ่งใหม่อยู่ตลอดเวลา หานนวัตกรรมใหม่ โครงการใหม่ๆ มุ่งสู่ความเป็นเลิศ ร่วมมือกับสถานการณ์ และกล้าปรับเปลี่ยนวิธีการแก้ปัญหาการอ่านออก เขียนได้ในสถานศึกษา สร้างความพร้อมในการเผชิญหน้ากับปัญหาการอ่านออก เขียนได้ และนำแนวคิดไปสู่การปฏิบัติจริงให้เกิดผลสำเร็จตามที่ต้องการ

บทสรุป

การพัฒนาทักษะการอ่านออก เขียนได้ของนักเรียนในระดับประถมศึกษาจะประสบความสำเร็จหรือไม่ขึ้น ผู้บริหารสถานศึกษานับว่าเป็นบุคคลที่มีบทบาทสำคัญบุคคลหนึ่ง เพราะว่าถ้าหากผู้บริหารมีวิสัยทัศน์กว้างไกล มีการศึกษาทำความเข้าใจกับปัญหาการอ่านออก เขียนได้ ที่เกิดขึ้นได้ถูกต้อง

มีการวิเคราะห์ปัญหาการอ่านออก เขียนได้ ก่อนการตัดสินใจในการเลือกแนวทางการแก้ไขปัญหา และสามารถรับมือกับปัญหาการอ่านออก เขียนได้ของสถานศึกษา พร้อมเผชิญหน้าและการแก้ปัญหาได้ รวมทั้งบุคลากรมีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาการอ่านออก เขียนได้ โดยสร้างแนวทางการสอนแบบใหม่ๆ หลากหลายวิธีในการแก้ไขปัญหาการอ่านออก เขียนได้อย่างเป็นระบบแล้ว การพัฒนาทักษะการอ่านออก เขียนได้ของนักเรียนในระดับประถมศึกษา ก็จะประสบความสำเร็จอย่างแน่นอน

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2560). *ประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง มาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา*. 5 มกราคม 2560, สืบค้น
- จาก: <http://www.pccpl.ac.th/~plan/ประกาศ-ศธ.-มาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน-2559.docx>.
- ชัยยนต์ เพาพาน. (2559). *ผู้บริหารสถานศึกษายุคใหม่ในศตวรรษที่ 21. การจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาท้องถิ่นสู่ประชาคมอาเซียน : ทิศทางใหม่ในศตวรรษที่ 21. รายงานสืบเนื่องจากการประชุมวิชาการระดับชาติเศรษฐศาสตร์ ครั้งที่1*. มหาวิทยาลัยกาฬสินธุ์.
- ณัฐพร ไชยเดช. (2557). *ผลการพัฒนาครูผู้สอนปฐมวัยในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปัตตานี เขต 3 ที่ได้รับการนิเทศทางไกลด้วยชุดฝึกอบรมด้วยตนเอง เรื่อง การจัดการประสบการณ์เสริมการเรียนรู้แบบบูรณาการระดับปฐมวัย*. กลุ่มนิเทศ ติดตามและประเมินผลการจัดการศึกษา. ปัตตานี.
- รอซีต๊ะ นุ้ยโสภา. (2563). *ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษาในการพัฒนาทักษะการอ่านออกเขียนได้ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา จังหวัดปัตตานี*. สารนิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.
- สุปรีดา อุดลายนนท์. (2562). *นำห่วงเด็กไทยกลับแกลังทางออนไลน์*. สืบค้นเมื่อวันที่ 20 ธันวาคม 2562. สืบค้นจากกรมสุขภาพจิต <https://www.dmh.go.th/news-dmh/view.asp?id=30123>.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2561). *การพัฒนาทักษะการอ่าน คิควิเคราะห์ และเขียนสื่อความ*. กรุงเทพฯ: สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ.